

Nederlands
Genootschap
van Burgemeesters

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Mevrouw drs. K.H. Ollongren
d.t.v. ines.toma@minbzk.nl

Den Haag, 29 maart 2021

Betreft: Consultatie Nota van Wijziging wetsvoorstel bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur

Geachte mevrouw Ollongren,

Per brief van 15 februari 2021 heeft u het NGB gevraagd te reageren op de Nota van Wijziging van het wetsvoorstel bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur. Wij maken van die gelegenheid graag gebruik.

Wij kunnen in hoofdlijnen positief reageren op het wetsvoorstel waarmee de risicoanalyse voor wethouders wettelijk verplicht wordt. Hoewel de uitvoering van de risicoanalyse bij nieuwe wethouders reeds in veel gemeenten staande praktijk is, verdwijnt met dit wetsvoorstel de vrijblijvendheid van het instrument en wordt het belang van een integer openbaar bestuur verder vormgegeven. Wel hebben wij een aantal vraag- en zorgpunten bij het wetsvoorstel die wij graag onder uw aandacht brengen.

Reikwijdte risicoanalyse wel wettelijk verankeren

Het wetsvoorstel stelt op dit moment alleen de uitvoering van een risicoanalyse verplicht en geeft, met uitzondering van de zinsnede over de geheimhouding, geen nadere regels over de reikwijdte, de verantwoordelijkheden, het proces en de uitvoering. Het wetsvoorstel beoogt bewust ruimte te bieden voor lokaal maatwerk.

Wij waarderen het dat u in lijn met de gemeentelijke autonomie ruimte wilt geven, maar zijn van mening dat het huidige voorstel te veel bandbreedte biedt waardoor de beoogde uniformiteit waarschijnlijk niet overal bereikt zal worden. Gelet op de ervaringen met risicoanalyses in de afgelopen jaren, is het naar onze mening met name relevant om de reikwijdte c.q. normering wel wettelijk in te kaderen. Op deze wijze wordt voorkomen dat gemeenten een dusdanig vergaand onderzoek laten uitvoeren, waardoor de proportionaliteit en privacy van de betreffende wethouder in het gedrang komen. Aan de andere kant wordt ook voorkomen dat de analyse te weinig om het lijf heeft en feitelijk van onvoldoende waarde is. Nu is het vaak zo dat de risicoanalyse bestaat uit een check van openbare bronnen en het goede gesprek van het externe bureau met de beoogd wethouder en eventuele derden. De bevindingen zijn regelmatig subjectief van aard en kunnen heel verschillend worden gewaardeerd. Wat dit wetsvoorstel zou moeten bewerkstelligen is dat er eenduidigheid en een objectieve basis ontstaat over de benoembaarheid, om te voorkomen dat kandidaten op voorhand beschadigd raken dan wel dat er achteraf 'gedoe' ontstaat.

Verantwoordelijkheden en opdrachtgeverschap explicieter benoemen

Naar onze mening is de gemeenteraad te allen tijde eindverantwoordelijke en opdrachtgever voor de risicoanalyse, ook wanneer er in samenspraak met de burgemeester voor wordt gekozen om de burgemeester een prominentere rol te geven. Onduidelijkheid over taken en verantwoordelijkheden kunnen de burgemeester onnodig in een kwetsbare positie brengen. Ons inziens is het wenselijk deze eindverantwoordelijkheid van de gemeenteraad expliciet in de wet op te nemen en in de toelichting nader te omschrijven wat de reikwijdte van de (prominentere) rol van de burgemeester kan zijn in relatie tot de verantwoordelijkheid van de raad.

Meer praktische zaken over het proces en de uitvoering kunnen naar onze mening prima in een modelverordening wordt opgenomen.

Reikwijdte taak burgemeester

De burgemeester ziet in lijn met zijn of haar taak op basis van artikel 170 lid 2 Gemeentewet, toe op met name de zorgvuldigheid en correctheid van het traject van de risicoanalyse. Ook hierbij is het van belang dat helder is hoever die zorgvuldigheidscontrole reikt. De burgemeester kan niet (volledig) verantwoordelijk worden gehouden voor de kwaliteit van het werk van het externe bedrijf dat de risicoanalyse uitvoert c.q. voor de wijze waarop een interne raadscommissie haar werkt doet. Een nadere uitwerking in de toelichting op de wet én in de handreiking c.q. modelverordening, is hierbij wenselijk. Ook dient naar onze mening de burgemeester in alle gevallen inzicht te hebben in het *complete* rapport van bevindingen.

Overige punten

In de huidige Handreiking basisscan integriteit voor kandidaat-bestuurders, staat naast de mogelijkheid van een interne raadscommissie, ook de mogelijkheid van uitvoering van het goede gesprek door de burgemeester. In de handreiking wordt ook de optie genoemd om het opdrachtgeverschap te mandateren aan bijvoorbeeld de griffier. Deze mogelijkheden wordt in de toelichting op het wetsvoorstel niet genoemd. Los van de vraag of het wenselijk is dat de burgemeester zelf het goede gesprek voert, is onze vraag of deze mogelijkheden bewust niet zijn opgenomen in de toelichting.

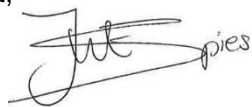
De wet gaat uit van het zelfreinigend vermogen van de raad, maar niet in alle gemeenten werkt dit zelfreinigend vermogen even goed. Soms benoemt een gemeenteraad willens en wetens een wethouder die een zeer discutabel integriteitsonderzoeksrapport heeft gekregen. De vraag is welke route te bewandelen is, wanneer deze situatie zich voordoet.

Nevenfuncties elektronisch openbaar

Het wetsvoorstel voorziet ook in de plicht om nevenfuncties en het ontvangen van eventuele neveninkomsten via digitale weg openbaar te maken. Ten aanzien van dit voorstel hebben wij geen nadere opmerkingen.

Tot slot willen wij u graag laten weten dat wij waar mogelijk graag meedenken in de verdere uitvoering van de voorgestelde wet en waar nodig ook via training en/of voorlichting aan burgemeesters nadere invulling willen geven aan de uitvoering van de wet.

Met vriendelijke groet,

Liesbeth Spies

Voorzitter van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters